

SPV

Kontakt: zportych@zahradnickaskola.cz

Plán individuálního studia, pokyny k samostudiu a úkoly během přerušení řádné výuky od 11. 11. do 20. 11. 2020.

4. A

Doufám, že jste si prostudovali dosavadní látky. Zbývá nám jen poslední téma **Globalizace a problémy současného světa**.

Pokuste se popřemýšlet o výhodách a nevýhodách globalizace a nejvážnějších globálních problémech současného světa. Zkuste si pro sebe stanovit, které problémy jsou opravdu zásadní, a zamyslet se nad možnými řešeními.

Využijte stručný text, který následuje. Pokuste si odpovědět i na pracovní list, řešení zatím neposílejte.

Na síti je samozřejmě celá řada referátů a prezentací, doporučuji především tyto:

<https://www.youtube.com/watch?v=S7XoSli74tg>

(Pěkně zpracovaný obrazový materiál).

http://herber.kvalitne.cz/Lgs_2008/Glob_problemy.pdf#page=29&zoom=auto,46,-151

<https://www.czp.cuni.cz/czp/images/stories/Vystupy/publikace/2006/Globalizace%20a%20globalni%20problemy/Globalizace%20a%20globalni%20problemy.pdf>

(Tato publikace/sborník je velice kvalitní, ovšem pro opravdové „fajnšmekry“ – jedná se o odborné, ale docela srozumitelné příspěvky.)

Globalizace a globální problémy současného světa

Globalizace (z [angl.](#) *global*, celosvětový) je dlouhodobý ekonomický, kulturní a politický proces, který rozšiřuje, prohlubuje a urychluje pohyb zboží, lidí i myšlenek přes hranice států a kontinentů. [MMF](#) uvádí jako čtyři hlavní aspekty globalizace:

1. mezinárodní obchod,
2. pohyb investic a kapitálu,
3. migraci osob a
4. šíření znalostí.

Globální problémy

- týkají se celé civilizace
- prudký nárůst po 2. světové válce
- jsou řešitelné pouze celosvětovým úsilím

typy (příčiny) glob. problémů

- ekonomické, politické, ideologické, právní, etické, ekologické, vojenské, populační, epidemické

3 velké skupiny problémů:

1. Intersociální problémy

- vznikají ve vzájemných vztazích mezi lidmi (relace člověk – člověk)
- střety zájmů společenských a ekonomických skupin

1.a) – válečné problémy (+ možnost jaderných, chemických a biologických konfliktů)

- 90. léta – válečné konflikty ve Rwandě, Somálsku, Kuvajtu, býv. Jugoslávii, Afghánistánu, Čečensku...

- nové jaderné mocnosti – Indie, Pákistán – spory o Kašmír

- Srbsko – Kosovo

- válka v Iráku

- Izrael – Palestina

1.b) – ekonomická zaostalost méně rozvinutých (rozvojových) zemí – narůstání rozdílu mezi nejbohatšími a nejchudšími zeměmi světa; 1,2 mld. lidí na světě trpí tzv. absolutní chudobou (= denní příjem menší než 1 USD)

- existuje tzv. oficiální rozvojová pomoc (ODA; Official Development Assistance) – 21 hlavních dárcovských zemí (vč. ČR) má odvádět 0,7 % celkového HDP, ale záměr plní jen Dánsko, Norsko, Švédsko a Nizozemsko

1.c) – mezinárodní zadluženost – dlouhodobá dluhová krize v rozvoj. zemích (r. 1994 – dluh RZ = 1714 mld. USD, r. 1999 dluh = 2544 mld. USD)

- vznikla nevládní iniciativa Milostivé léto za bezpodmínečné odpuštění všech dluhů

- úsilí o zpřístupnění trhů vyspělých zemí pro zboží z rozvojových států

2. Přírodně sociální problémy – pramení z porušených vazeb mezi přírodou a lidskou společností (relace člověk – příroda)

2.a) – populační problém – konec roku 2005 – světová populace překročila hranici 6,5 mld. obyvatel; denně se narodí 365 000 dětí, denní přírůstek – 210 000 obyvatel

- odhad pro r. 2015 – 7 mld. obyvatel Země, 2050 – 8,9 mld.

- nutnost regulace porodnosti
- 2.b) – potravinový problém – hladem trpí 852 mil. lidí v drtivé většině z rozvojových zemí
  - tímto problémem se zabývá organizace OSN zvaná FAO
- 2.c) – surovinový problém – omezenost neobnovitelných zdrojů – hrozba ropného krachu – 2050 – 2100 má dojít k vytěžení všech dnes známých ložisek ropy
- 2.d) – ekologický problém – oslabování ozonové vrstvy → pronikání UV záření – rakovinotvorné účinky
  - globální oteplování + skleníkový efekt (- proces, při kterém atmosféra způsobuje ohřívání planety tím, že absorbuje dopadající sluneční záření a zároveň brání jeho zpětnému odrazu do prostoru - přírodní - dochází k němu přirozeně - není škodlivý - reguluje teplotu na Zemi
  - antropogenní - vzniká působením lidské činnosti - spalováním fosilních paliv, zvýšeným množstvím výfukových plynů a skleníkových plynů (=CO₂, CH₄, H₂O), způsobuje tzv. globální oteplování)
  - zvedání hladin oceánů a moří → možné záplavy
  - šíření pouští, odlesňování
  - přír. katastrofy – zemětřesení, (Latinská Amerika, Turecko, Arménie), tsunami (Japonsko, Filipíny, Indonésie), ničivé větry – cyklóny (USA)
- 3. Antroposociální problémy – (sociální, humanitární, kulturní), týkají se budoucnosti člověka
  - 3.a) šíření epidemií, drogové závislosti, alkoholismus, kouření
    - AIDS, malárie, tuberkulóza, chřipkové viry (mutace)
  - 3.b) negramotnost – 113 mil. dětí nemá přístup k základnímu vzdělání
  - 3.c) porušování lidských práv – autoritativní režimy v Číně, Malajsii, Indonésii
    - muslimské země
  - 3.d) terorismus – politické a národnostní konflikty
    - Čechensko, Kosovo, Izrael, muslimské státy – džihád

Zdroj - https://ireferaty.cz/index.php?tit=Globalni-problemy-soucasneho-sveta&ss=4766&id_sekce=500&str=clanek

Pracovní list

Vysvětlete význam slova „globální“

.....

Populační exploze

Které faktory ovlivňují počet obyvatel státu a porodnost?

.....

Jaké jsou příčiny nižší porodnosti v bohatších státech světa?

.....

.....

.....

Jaká opatření zavedla Čína, aby zamezila dalšímu přírůstku obyvatelstva, jaké následky to má?

.....

.....

.....

Surovinová a energetická krize –

Navrhněte možná řešení surovinové a energetické krize:

.....

.....

Globální oteplování

Které látky z nabídky patří mezi skleníkové plyny:

metan, oxid siřičitý, oxid dusný, vodní pára, fluorovodík, oxid uhličitý, halogen deriváty uhlovodíku

Jaké důsledky globálního oteplování vědci předpokládají?

.....

.....

.....

Který stát odmítl ratifikovat Kjótský protokol a z jakých důvodů?

.....

Co je to obchod s emisními povolenkami?

.....

.....

.....

Co je to uhlíková stopa?

.....

(Na adrese <http://kalkulacka.zmenaklimatu.cz> si můžete vypočítat svoji uhlíkovou stopu.)

Úbytek ozonu

Jak dlouho vydrží v atmosféře freony, než se rozloží?

.....

Vědci předpokládají, že díky Montrealskému protokolu by se stav ozónu mohl vrátit na původní hodnotu. Vyhledejte odpověď nebo se pokuste odhadnout, kdy to bude.

.....

Nedostatek nezávadné vody

Hygienické minimum spotřeby vody na osobu denně deklarované WHO je:

- a) 10litrů
- b) 50litrů
- c) 100litrů

Vyhledejte, jaká je průměrná denní spotřeba vody na osobu v:

- a) USA.....
- b) ČR.....
- c) zemích třetího světa.....